

Povilas JAKUČIONIS

Padėka protesto piketo dalyviams

Praėjusio šeštadienio rytą Vilniuje, prie Lietuvos mokslų akademijos rūmų, būriavosi keletas šimtų buvusių politinių kalinių ir tremtinių. Čia susirinko ne tik vilniečiai. Matėsi žmonių iš Šiaulių, Panevėžio, Kauno ir kitų miestų bei rajonų. Žmonės į piktą susirinko pasipiktinę LSDP organizuota "mokslinė" konferencija, skirta didžiausiam lietuvių tautos budeliui A.Sniečkui pagerbti jo 100-ųjų gimimo metinių proga. Žmonės, nešini plakatais, skelbiančiais A.Sniečkaus ir jo sėbrų nusikaltimus, dainavo, kalbėjo ir šalo žvarbiame vėjyje prie Mokslų akademijos rūmų. Tuo tarpu saujelė nukaršusių A.Sniečkaus gerbėjų šiltoje salėje "plovė" purviną ir kruviną A.Sniečkaus veidą.

Ačiū protesto piketo dalyviams, atėjusiems ginti tautos garbės ir orumo, nepabūgusiems žvarbaus žiemos oro.

Nebuvo A.Sniečkus nei lietuvių gynėjas nuo rusifikacijos, nei kaimo statytojas. Dar būdamas jaunas Voroneže jis užsikrėtė bolševizmo "bacila" ir visą gyvenimą degė neapykanta Lietuvos valstybingumui, katalikų Bažnyčiai ir kitaip nei jis galvojančiams tautiečiams. Sparčią rusifikaciją Lietuvoje stabdė ne A.Sniečkus, o ginkluota partizanų kova. Kiekvienos "visasąjunginės" gamyklos statybą lydėjo tūkstančių "specialistų" atkėlimas iš Rusijos gilumos į Lietuvos miestus. Taip buvo surusintas Vilnius, Klaipėda, Šiauliai ir kiti miestai. Kai kuriuose miestuose – Visagine (Sniečkuje), Mažeikiuose – rusakaliai sudarė gyventojų daugumą. Dar ir dabar A.Sniečkaus Lietuvai "dovanotos" pramonės įmonės sudaro daug problemų jose dirbantiems ir visam Lietuvos ūkiui.

(keliamo į 2 psl.)

Elvyra ŽEIŽIENĖ

Turime tiek, kiek mums reikia...

Patirtis ir kančia mus išmoko per kasdieninį triūsą įgyti sielos pilnatvę, išmoko priimti tai, ką teikia ta diena

Prie Neries, tarp apsnigtų pušynų, įsikūrusio vienkiemio šeimininkė Stefanija Krilavičienė džiaugiasi kiekvieno svečio apsilankymu. Per šias šv. Kalėdas atšventusi aštuoniasdešimt pirmąjį gimtadienį buvusi politinė kalinė net ir trumpam užsukusį pas ją pavaišina karšta arbata, pasiūlo užkąsti. Sunki vaikystė, kalinės ir tremtinės

gyvenimas išmokė dalytis paskutiniu duonos kąsniu. Šios moters patirtų išgyvenimų ir atsiminimų nesutalpintum į kelis knygų tomus. Daugiau nei prieš metus mirė ilgai ligos patale išgulėjęs vyras Bronislovas, buvęs Didžiosios Kovos apygardos partizanas. Iš keturių vaikų pavyko išsaugoti tik vieną dukrą...

(keliamo į 4 psl.)

Autorės nuotraukoje S.Krilavičienė (iš kairės) su LGGRT centro Memorialinio departamento surengtos ekspedicijos dalyvėmis Rusių kaimo kapinėse, kur palaidoti Didžiosios Kovos apyg. partizanai

Ingrida VĖGELYTĖ

Žinios iš Seimo

Sulaukta atgarsio visuomenėje

Pagarsėjęs savo viešai išsakomais nepagarbiais atsiliepimais apie ginkluotosios rezistencijos dalyvius Seimo narys Mykolas Pronckus nepraleido progos apskusti savo politinius oponentus – buvusius politinius kalinius ir tremtinius – Generalinei prokuratūrai. M.Pronckus buvo vienas iš oficialių A.Sniečkaus 100-ųjų gimimo metinių minėjimo dalyvių. Pasak jo paties, atvykęs į minėjimą, vykusį Lietuvos mokslų akademijoje, susidūrė su čia protestuojančiais buvusiais politiniais kaliniais ir tremtiniais. "Mėgindamas pro šiuos žmo-

nes prasibrauti, buvau įžeidinėjamas, kumščiuojamas, spardomas, man nuo galvos buvo numušta ir sumindyta kepurė, sudraskyti kailiniai", – rašo M.Pronckus savo skunde, skirtame generaliniam prokurorui A.Klimavičiui.

Prie Mokslų akademijos susirinkę piketuotojai ir žurnalistai iš tiesų buvo lyg gėdos koridorius, kuriuo mitingo dalyviams tikrai buvo sunku pereiti. Mat remontuojamame Gedimino prospekte, ties Mokslų akademija, ke liams šimtams piketuotojų tarp pastato sienos ir statybinių tvoros tepaliko tik apie 3 metrus grindinio.

(keliamo į 3 psl.)

Aktualijos

■ Dėl vietų savivaldybių tarybose kovojusios 24 partijos rinkimų kampanijai išleido beveik 5 mln. litų. Daugiausia pinigų, per 1,1 mln. litų, deklaravo turėjusi Naujoji sąjunga (socialliberalai).

■ Aiškėja skandalingi faktai, jog valdžia bandė nuslėpti milijardines skolas. Išanalizavusi pateiktus duomenis apie 2001 metais valstybės valdytą turtą, Valstybės kontrolė pareiškė, kad ataskaita yra nepatikima ir rodo iškreiptą padėtį.

■ Kontraversišką konferenciją, skirtą buvusio Lietuvos komunistų partijos vadovo A.Sniečkaus gimimo metinėms, sutrikdė keli šimtai protestuotojų – buvusių politinių kalinių, tremtinių ir rezistentų.

■ Jau niekam ne paslaptis, kad R.Pakso rinkimų kampaniją vienu milijonu litų finansavo bendrovė "Avia Baltika". Pasirodė pranešimų apie paslaptinę maskviečių vizitą į Lietuvą. Apsilankę "misteriai X" iš Karmėlavos oro uosto buvo išvežti aplinkiniais keliais, o krovinių į baltos spalvos visureigį skubėjo krauti pats "Avia Baltika" vadovas Jurijus Borisovas. Po to ekipažas pasuko į Trakus, kur yra J.Borisovo vila.

■ Jungtinės Valstijos telkia kariuomenę Irakui pulti. Atrodo, jau apsispręsta greitai pradėti karo veiksmus. Pagrindas tam turėtų būti Iraką inspektuojančių specialistų paskelbtos išvados dėl masinio naikinimo ginklo kūrimo programų ir jo sunaikinimo.

■ JAV prezidentas Dž. Bušas karą su Iraku pasiryžęs pradėti per kelias artimiausias savaites. Jei reikės – ir be Jungtinių Tautų paramos. JAV žvalgybos tarnybos gavo informacijos, kad, iškilus JAV vadovaujamo karo grėsmei, tarp Irako vadovų pastebėti "neramumo ženklai".

■ Rusijos užsienio reikalų ministras I.Ivanovas JAV administracijos atsakymą įtraukti čečėnų kovotojus į teroristinių organizacijų sąrašą pavadino "dvigubų standartų politika" ir "šaltojo karo recidyvu".

■ Rusijos užsienio reikalų ministras I.Ivanovas konstatuoja "nesusipratimus" su Lietuva kai kuriais susisiekimo su Kaliningrado sritimi klausimais. Tačiau Lietuvos diplomatai pabrėžia, kad problemos nebus sprendžiamos Lietuvos nacionalinių interesų sąskaita.

Nepriimtini mėginimai perrašyti Lietuvos istoriją

Respublikos Prezidento Valdo Adamkaus pasisakymas per Lietuvos radiją sausio 27 dieną

Jaučiu pareigą pasisakyti apie šį savaitgalį įvykusį politinį renginį. Mane nustebino tai, kad vienam iš lietuvių tautos genocido organizatorių – Antanui Sniečkui buvo surengtas oficialus minėjimas. Pabrėžiu: oficialus minėjimas. Buvau sukrėstas, kai tarp minėjimo rengėjų ir dalyvių pamačiau valdančiosios partijos – socialdemokratų – atstovus.

Juk būtent Antanas Sniečkus, NKVD skyriaus – Lietuvos saugumo departamento direktorius, 1940 metais pasirašė Lietuvos partijų, tarp jų – ir socialdemokratų, vadovų likvidavimo planą. Būtent Antanas Sniečkus, kaip Maskvos statytinis, vadovavo Lietuvos valstybės ir visuomenės griovimui, vado-

vavo represijoms prieš lietuvių tautą, organizavo pirmuosius Lietuvos žmonių tremimus. Tūkstančiai Lietuvos žmonių žuvo ištremti į Sibirą arba įkalinti Antano Sniečkaus nurodymu.

Tokia yra tiesa. Ir jeigu mes esame save gerbianti tauta, jeigu esame civilizuota valstybė, mes negalime šitos tiesos užmiršti, negalime jos iškreipti.

Mes negalime toleruoti mėginimų perrašyti Lietuvos istoriją, pateisinti jos okupaciją ir tautos genocido vykdytojus. Mes negalime leisti ištrinti ribos tarp nusikaltėlių ir jų aukų. Tai labai svarbu mūsų tautos ir valstybės ateičiai.

Labai norėčiau, kad visi Lietuvos žmonės šitai atsimintų.

Padėka protesto piketo dalyviams

(atkelta iš 1 psl.)

A.Sniečkaus "nuopelnus" Lietuvos kaimui nusako vienas žodis – "kolektyvizacija". Vienkiemį sistema, ūkių sugriovimas yra svarbiausia dabartinio kaimo nelaimių priežastis. Rytų Lietuvos naujose kolūkių gyvenvietėse daugiausia apsigyveno persikėlėliai iš Baltarusijos. Tai taip A.Sniečkus "lietuvino" Lietuvą.

Pakvietime į "moksline konferenciją-diskusiją" yra sakiny: "Prieš sakralinį ir mitologinį XX a. istorinių įvykių interpretavimą". Jeigu renginio sumanytojai vietoj žodelio "prieš" būtų parašę "už", tai visiškai atitiktų renginio pranešimų ir diskusijų turinį. Bolševikai turi įprotį daiktus vadinti kitokiais vardais, nei yra. Smurtą ir terorą jie vadina demokratija. Griovimą ir naikinimą – kūryba ir statyba. Kurdami mitą apie A.Sniečkaus "geradarystes" Lietuvai, sakralizuodami jo asmenį, rašo esantys prieš istorinių įvykių sakralizavimą ir mitologizavimą.

Patartume konferencijai pirmininkavusiam ir žodžio nedavusiam norėjusiems papasakoti apie tikrąjį A.Sniečkaus veidą LSDP Vilniaus skyriaus pirmininkui A.Kunčiniui visai minimos konferencijos kompanijai surengti ekskursiją į Genocido aukų muziejų. Ten parodytų jiems A.Sniečkaus laikų NKVD ir KGB kalėjimą, kankinimų kameras ir karcerius, žmonių šaudymo ir "teisminių" procedūrų patalpas, A.Sniečkaus pasirašytus nurodymus vykdyti masines represijas ir tų nurodymų pada-

rinus – kraują stingdančias aukų dokumentines nuotraukas. Konferencijos dalyvių sąrašė buvo ne tik konjunktūrinių, bet ir mokslui nusipelnusių žmonių. Gal bent pastarieji nebus kurti ir akli archyvų dokumentų tiesai ir atpažins tikrąjį, nesakralizuotą ir nemitologizuotą A.Sniečkaus veidą ir nebenorės jo nei prausti, nei balinti.

Negalima nutylėti visuomeninės LTV pozicijos šio renginio atžvilgiu. "Panorama" parodė tik A.Kunčino (LSDP) poziciją. Protesto piketo dalyvių, buvusių politinius kalinius ir tremtinius - A.Sniečkaus režimo aukas, parodė kaip pikta triukšmingą minią, mėginusią sutrukdyti akademiniam renginiui. A.Kunčinas iš ekrano metė kaltinimą: "Jų tikslas buvo sukelti muštynes". "Panorama" kaip senais sovietiniais laikais protestuotojų požiūrio neparodė. O ta pozicija tokia: A.Kunčino renginio tikslas – buvusio duondavio nubalindimas, kad patys balintojai atrodytų baltiesni. Deja, LTV kuo toliau, tuo sparčiau transformuojasi iš visuomeninio į LSDP transliuotoją.

Visos Europos tautos išdavikus, okupantų kolaborantus, nubaudė. Vienus pakorė, kitus sušaudė, dar kitus daugeliui metų uždarė į kalėjimus. Ir Lietuvoje Kubiliūnas sušaudytas, M.Burokevičius kalėjime. Kruviniausio nusikaltėlio A.Sniečkaus LDDP nebalino, tai kodėl LSDP balina? Klausimas lieka neatsakytas. Gal į jį atsakys pats LSDP pirmininkas A.M.Brazauskas?

Viešas paklausimas

LSDP pirmininkui A.M.Brazauskui

Protesto piketo dalyviai susipažinę su oficialaus pakvietimo į "moksline konferenciją-diskusiją" tekstu suprato, kad A.Sniečkaus 100-ųjų gimimo metinių minėjimą organizavo LSDP. Vienas iš pagrindinių konferencijos organizatorių – LSDP klubas "Mokslas". Tarp diskusijos dalyvių pirmieji įrašyti Jūsų, kaip partijos pirmininko, pavaduotojai. Kiti diskusijos dalyviai taip pat Jūsų partijos nariai, rėmėjai, simpatikai.

Konferencijoje apie A.Sniečkų buvo kalbama kaip apie tautos gelbėtoją nuo rusifikacijos, pramoninės ir "mūrinės" Lietuvos kūrėją, mokslo mecenatą, net disidentą, atsisakiusį utopinių direktyvų žemės ūkyje. Bet istorinė tiesa yra kitokia. Ne "sakralinė" ir ne "mitologinė", kaip rašo konferencijos organizatoriai, o paramta archyvų dokumentais ir komunistinio genocido aukų liudijimais.

A.Sniečkaus vykdyta industrializacija ir kolektyvizacija iš tiesų buvo šalies kolonizacijos sudedamosios dalys. Miestų rajonai, kaimai ir net nauji miestai buvo apgyvendinti vien rusakalbių atvykėlių. Konferencijoje nebuvo minimos A.Sniečkaus piktarystės griauant Lietuvos valstybingumą, krikščioniškąją Bažnyčią ir žudant patriotiškąją tautos dalį.

A.Sniečkaus parašas yra po kiekvienu didelių represijų "prieš nacionalistinę pagrindį" ir nekaltų žmonių trėmimų aktu.

Norvegai savo Kvislingą viešai pakorė, o Lietuvoje valdančioji LSDP savąjį kvislingą tituluoja tautos gelbėtoju. Kaip tai suprasti sveiku protu? Ar socialdemokratams neturi kito partijos vidaus konsolidacijos pagrindo kaip tik komunistinio totalitarinio režimo vadukų garbinimas?

Jūs pats ne kartą lankėtės Genocido aukų muziejuje. Paskutinį kartą sukrėstas dokumentinių vaizdų pasakėte: "Toks nežmoniškumas niekada neturi pasikartoti!" Tam nežmoniškumui vadovavo A.Sniečkus!

Raginame viešai per žiniasklaidą visai tautai pareikšti, ar Jūs ir Jūsų partija atsiriboja nuo A.Sniečkaus ir kitų lietuviškųjų kvislingų atminimo garbinimo. Jei to nepadarysite, daugelis Lietuvos žmonių supras, kad Jūs ir Jūsų partija grįžtate pas Mykolą Burokevičių, dar nepasiekę Briuselio ir Strasbūro sukate atgal į Maskvą.

**Protesto piketo, vykusio
prie Lietuvos mokslų
akademijos, dalyviai**
Vilnius 2003 m. sausio 25 d.

Amžinas komunizmo priešas

Spausdiname Johno F. McManuso interviu su Viliumi BRAŽĖNU iš amerikiečių laikraščio "The New American" (2003 01 13), iš anglų kalbos vertė Elena KRILAVIČIŪTĖ

Po kelių mėnesių Vilius Bražėnas švęs savo 90-ąjį gimtadienį. Per šiuos metus su nenuilstamu ryžtu ir energija jis kovojo už gimtosios Lietuvos laisvę ir jos laisvės pripažinimą JAV. 1994-aisiais prasidėjo V.Bražėno ir jo mylimos žmonos, gyvenimo pagalbininkės Edos, ši pasaulį palikusios 2000-aisiais metais, kelionės į Lietuvą. Pagrindiniai jo tikslai – pa-

dėti Lietuvos žmonėms susipažinti su naujausiais pasaulio pasiekimais, pagelbėti šalies patriotams budinti 50 metų komunizmo priespaudą kentusią tautos dvasią ir prisidėti prie visapusiškos Lietuvos nepriklausomybės išlaikymo.

"The New American" ("TNA"): Prieš paklausdami Jūsų apie Lietuvą šiandien, norėtume, kad truputėlį papasakotumėte apie save. Kaip žinia, jūs pergyvenote stulbinantį istorijos tarpsnį.

V.Bražėnas: Mano tėvai buvo lietuviai, tačiau tuomet, kai aš gimiau – 1913-aisiais, jie gyveno kaimyninėje Latvijoje. Mano tėvas atsigabeno su savimi šeimą čia tikėdamasis rasti darbo. Tada prasidėjo Pirmasis pasaulinis karas. Kadangi carinė Rusija kontroliavo tris Baltijos šalis – Lietuvą, Latviją ir Estiją, vokiečiams ėmus veržtis į Baltijos regioną, visas gamyklas ir fabrikus carinė vyriausybė perkėlė į Rusiją. Tokiu būdu, priversta sekti paskui fabriką, kuriame tėvas dirbo, 1915 m. mano šeima atsidūrė Maskvoje.

1917-aisiais, įsigalėjus bolševikams, mano šeima bandė grįžti į Lietuvą, tačiau buvo susekta ir sulaukta. Po dvejų metų mirė mano tėvas. 1922-aisiais būdamas devynerių su visa savo bendramokslų pirmokų klase buvau priverstas žygiuoti prieš patį Lenina komunistų Gegužės šventės parade. Tačiau dar tais pačiais metais aš, mano vienintelė likusioji sesuo ir mama pagaliau sugrįžome į Lietuvą.

"TNA": Ar buvote Lietuvoje Antrojo pasaulinio karo metu?

V.Bražėnas: Buvau beveik visais šio karo metais. Iš pradžių metus teko kęsti komunistų priespaudą, po to dar tris – nacių atėjimą. Antrosios Lietuvos okupacijos metu, 1944-aisiais vokiečius išstumiant Raudonajai armijai, tankų akivaizdoje, pasitrau-

kiau į Vakarų, kur susiradau jau anksčiau čia atvykusias žmoną ir dukrą. 1949 m. mums pasitaikė galimybė pasitraukti į Ameriką. Kadangi turėjau inžinieriaus specialybę, šioje didelėje šalyje galėjau sau ir savo šeimai užtikrinti visavertį gyvenimą. Mano dideliu džiaugsmui, 1955 m. tapau JAV piliečiu. Tačiau 1960-aisiais prisijungęs prie Džono Birčo bendruomenės pasijutau daug tikresniu amerikiečiu.

"TNA": Sutelkėte daug pastangų kovodamas už laisvę, priešindamasis komunizmui ir besistengdamas išbūduinti bendraminčius amerikiečius. Ką konkrečiai nuveikėte per tuos metus?

V.Bražėnas: Aš visuomet įnirtingai stengiausi sutelkti žmones prieš totalitarizmo pavojų – tiek prieš nacistinę, tiek prieš komunistinę tironijos išraiškas. Turint omenyje, jog man teko pergyventi jas abi, galiu iš patirties kalbėti apie su totalitaristine valdymo forma susijusius siaubus. Anuomet buvau paskirtas pagrindinės pasipriešinimo nacių priespaudai organizacijos – Vyriausiojo Lietuvos išsilaisvinimo komiteto Ryšių su visuomene skyriaus viceprezidentu. Rašiau straipsnius įvairiems užsienio lietuvių laikraščiams, dirbau nepriklausomo konservatorių laikraščio redaktoriumi ir korespondentu Floridoje, padėjau tautiečiams užmegzti ryšius su Džono Birčo bendruomene, dirbau bendruomenės jaunimo vasaros stovyklose instruktoriumi (šiuo metu stovyklas remia Roberto Velšo universitetas). Taip pat pasisakiau šimtuose radijo ir televizijos laidų.

Taip pat parašiau dvi knygas apie geopolitiką lietuvių kalba, kurios buvo skirtos tiek Lietuvos, tiek išeivijos skaitytojams. Viena pagrindinių temų – visa tiesa apie komunizmą ir įspėjimai dėl pavojaus kuriant "naują pasaulio tvarką". Savo paskutiniųjų ilgalaikių vizitų Lietuvoje metu parašiau daugybę straipsnių vietinei spaudai, pasakiau daug kalbų ir dalyvavau politinėse laidose, kurių metu galėjau kreiptis į tautą. Kad ir ką darau, visada stengiuosi perteikti informaciją, kurią man suteikia Džono Birčo bendruomenė.

"TNA": Kokios reakcijos jums pavyko sulaukti?

V.Bražėnas: Dažniausiai žmonėms patinka tai, ką sakau, nes netuščiažodžiaudamas pateikiu faktus ir juos patvirtinančius dokumentus. Tačiau kai mano pareiškimai pasiekia kai kuriuos politikus ir Vyriausybės atstovus, jų reakcija man primena tuos laikus, kai Rusijos socialdemokratams virto bolševikiniais komunistais. Kadangi čia bolševikai neturi formalios valdžios, regis, istorijos ratas sukasi atgal, nes dauguma tų, kurie buvo komunistai, dabar pasivadinę socialdemokratais. Dauguma jų negalima pasitikėti, todėl neuoostabu, kad jiems nepatinka tai, ką aš siūlau.

(B.d.)

Žinios iš Seimo

(atkelta iš 1 psl.)

Tad piketuotojai buvo priversti tapti gyvu įpykusių koridoriumi. O prie pat įėjimo minėjimo dalyvius dar pasitikdavo fotokorespondentai, sąžiningai įamžindami A.Sniečkaus gerbėjų veidus. Po tokio sunkaus kelio iki konferencijų salės nė vienas jos dalyvis, minios apstumdytas ir sugėdintas, negalėjo ir neturėjo jaustis gerai. Ko ir buvo siekta. Tiesa, neįtikėtina, kad stiprus ir stotingas Seimo narys M.Pronckus galėjo būti primuštas susirinkusių pagyvenusių žmonių.

Sis socialdemokratų organizuotas A.Sniečkaus minėjimas sulaukė labai didelio visuomenės atgarsio. Daug mokslininkų, istorikų ir žurnalistų, vis dar šokiruoti A.Sniečkaus garbinimo fiestos, mėgina viešai pareikšti savo nuomonę. Apie šį minėjimą savo nuomonę radijo laidos metu išsakė ir Prezidentas Valdas Adamkus. Jis paragino valdančiąją Socialdemokratų partiją "neperrašinėti" Lietuvos istorijos ir neteisinti Lietuvos gyventojų genocido vykdytojų.

V.Adamkus sakė, kad save gerbianči tauta ir civilizuota valstybė negali šitos tiesos užmiršti ar iškreipti.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga oficialiai padėkojo Prezidentui už jo išsakytą nuomonę dėl A.Sniečkaus minėjimo. "Buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams ir visiems Lietuvos piliečiams, besirūpinantiems savo valstybe, Jūsų parama ir rūpestis, netgi Jūsų kadencijos pabaigoje, yra labai svarbūs", - rašo savo rašte LPKTS pirmininkas P.Jakučionis.

Tarp "Avia Baltika" ir dangaus – tik Seimas

Pirmadienį į Seimo laikinosios parlamentinės tyrimo komisijos posėdį, kuriam vadovauja konservatorė R.Juknevičienė, atsisakė atvykti sraigtasparnių eksportu į šalis, susijusias su terorizmu, kaltintos bendrovės "Avia Baltika" vadovai. Į Seimą jie atsiuntė advokatą. Komisijos pirminin-

kės Rasos Juknevičienės teigimu, advokatas neatsakė į komisijos narių klausimus, elgėsi arogantiškai, kaltino komisiją neteisėtu tyrimu. "Matyt, įmonė turi ką slėpti", - sakė R.Juknevičienė, komentuodama tai, jog "Avia Baltika" vadovai nesutiko atvykti į komisijos posėdį.

Praėjusiais metais Lietuvos įmonė "Avia Baltika" buvo apkaltinta, jog pažeidė Jungtinių Tautų Sudanui paskelbtą ginklų, amunicijos ir atsarginių dalių embargą, eksportuodama į jį 2001 metų vasarą ir 2002 metų sausį du sraigtasparnius "MI-8T". Valstybės saugumo departamento atstovų teigimu, dėl šio eksporto susirūpinimą UR ministerijai pareiškė kai kurių NATO valstybių diplomatai. Įmonės "Avia Baltika" vadovai pareiškė, jog sraigtasparniai buvo civilinės paskirties ir eksportuodama juos bendrovė nepažeidė tuomet galiojusių įstatymų.

Po minėto NATO valstybių diplomatu kreipimosi per priimtomis įstatymo pataisomis ir poįstatymiais aktais buvo sugriežtinta strateginių prekių eksporto tvarka, o Seimas sudarė laikinąją komisiją kontroliuojamų prekių eksporto problemoms ir su tuo susijusios sraigtasparnių remonto bendrovės "Avia Baltika" veiklai iširti. Komisija savo išvadas Seimui turi pateikti kovą.

"Avia Baltika" pagarsėjo ir kaip viena dosniausių kandidatų rėmėjų per praėjusius prezidento rinkimus. Rinkimus laimėjusiam Liberalų demokratų partijos lyderiui Rolandui Paksui ji paaukojo 1 mln. litų.

Be įtarinėjimų tiekiant teroristams sraigtasparnius, ši įmonė taip pat įtariama tarpininkavus tarp išrinktojo Prezidento Rolando Pakso rinkimų štabo ir Rusijos firmos "Al-Max", kurios atstovas Anatolijus Kotninas žiniasklaidos įtarinėjamas tuo, kad ir dabar teikiąs konsultacijas parenkant prezidentūros darbuotojus. Kalbama, kad firma "Al-Max" gali vykdyti Lietuvoje Rusijos slaptųjų tarnybų nurodymus. Pats išrinktasis Prezidentas šią savaitę gaudus dėl bendradarbiavimo su "Al-Max" paneigė.

Debiutas

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos ilgametės narės ir darbuotojos, valdybos pirmininko pavaduotojos Jūratės Marcinkevičienės šeimoje šventė: jos duktė Birutė Marcinkevičiūtė, žinoma aktorė, teatro režisierė ir rašytoja, debiutavo ir kine. Šią savaitę Vilniuje buvo rodomas pusvalandžio trukmės poetinis filmas apie lietuvių literatūros klasikės Marijos Pečkuskaitės-Šatrijos Raganos meilės kunigui Kazimierui Bukontui istoriją.

Pati B.Marcinkevičiūtė filmą apibūdino kaip meilės laišką. Filmą apie platoniską meilę kunigui, pavadintas "Neparašytas laiškas", yra sukurtas pagal pačios B.Marcinkevičiūtės novelės "Neparašytas laiškas" ir "Šešėliai".

Kritikai apie B.Marcinkevičiūtės filmo debiutą rašė: "Sunku prisiminti tokį žiūrovų antplūdį "Skalvijos" kino centre, kai prireikia pristatomų kėdžių ar apskritai žmonės žiūri filmą stovėdami".

Tai pirmas B.Marcinkevičiūtės darbas kine. Iki šiol ją gerai pažinojo teatro gerbėjai. Sankt Peterburgo teatro institute baigusi aktorius meistriškumo ir režisūros studijas B.Marcinkevičiūtė vaidina keliuose Lietuvos nacionalinio dramos teatro spektakliuose, su savo sukurtais monospektakliais aktorė apkelia daugelį tarptautinių teatro festivalių ir pelnė ne vieną apdovanojimą. Taip pat B.Marcinkevičiūtė išleido poezijos rinkinius "Neišsiųsti laišakai", "Kokoro" bei "Solo".

Turbūt jauna menininkė istorinę tematiką pasirinko kinematografijoje neatsitiktinai. Jos mama Jūratė Marcinkevičienė Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungoje dirba Pasi-priešinimo istorijos komitete ir didelę savo darbo dalį skiria tam, kad būtų išsaugotas tautos atminimas ir tinkamai pagerbti tie, kurie krito kovdami už Lietuvos laisvę.

"Tremtinio" inf.

Ivykiai, komentarai

Nežino ar žinoti nenori

Valstybės kontrolė paskelbė pranešimą, kad Vyriausybės pateikta 2001 metais valdyto turto ataskaita yra netiksli ir nepatikima. Ataskaitoje teigiama, jog valstybės turto grynoji vertė yra 17,975 mlrd. litų. Valstybės kontrolė pažymi, kad ataskaitoje pinigais neįvertinta net valstybinė žemė, miškai, parkai, vidaus vandenys bei žemės gelmės. Taip pat, valstybės kontrolierių nuomone, Vyriausybės ataskaitoje nenurodyti beveik 6 milijardų litų valstybės įsipareigojimai, kuriuos sudaro gyventojams neišmokėtos kompensacijos už žemę bei kitą nekilnojamąjį turtą ir kompensacijos už rublinius indėlius bankuose.

Valstybės kontrolieriaus pavaduotojas Viktoras Švedas sakė, jog Vyriausybės ataskaitoje netikslumai tokie reikšmingi, kad Valstybės kontrolė negalėjo patvirtinti ataskaitos. Ją artimiausiu metu turėtų vėl svarstyti Vyriausybė, o vėliau ir Seimas.

Prezidento ataskaita

Viso pasaulio didžiosios televizijos kompanijos transliavo metinį JAV prezidento Dž.Bušo pranešimą Kongrese. Toks susidomėjimas neatsitiktinis, nes buvo tikimasi, kad Dž.Bušas praneš konkrečių Irako puolimo datą. Tačiau prezidentas tos datos nepaskelbė, tik tai pažymėjo, kad patikimais žvalgybos duomenimis, Irakas turi branduolinį, cheminį ir biologinį ginklą. Jis teigė, kad JAV tęsia kovą su tarptautiniu terorizmu ir tą kovą laimi. Dž.Bušo nuomone, dabar didžiausią pavojų pasauliui kelia valstybės, siekiančios įsigyti branduolinius ir kitus masinio naikinimo ginklus. Prie tokių valstybių Dž.Bušas pirmiausia priskyrė Iraką ir paminėjo Šiaurės Korėją.

Prieštaringai vertinama

Vyriausiasis Jungtinių Tautų ginkluotės inspektorius Hansas Bliksas ir Tarptautinės atominės energetikos agentūros (TATENA) generalinis direktorius Mohamedas el Baradėjus pateikė JT Saugumo Tarybai nuveikto darbo Irake ieškant masinio naikinimo ginklų ataskaitą. Daugelio politikos apžvalgininkų nuomone, ataskaita buvo gana aptaki ir dviprasmiška bei iš esmės palanki Irako diktatoriui S.Huseinui. Iš ataskaitos nepaaiškėjo, ką iš tiesų Irake nuveikė ginkluotės inspektoriai. H.Bliksas pareiškė, kad Irako valdžios atstovai su inspektoriais bendradarbiavo "pakankamai gerai". O tik prieš kelias dienas H.Bliksas viešai tvirtino, kad Bagdadas trukdė inspektoriams ap-

klausti Irako mokslininkus. Beje, H.Bliksas neprašė, kad JT inspektorių misija Irake būtų pratęsta.

Tuo tarpu JAV sekretorius K.Pauelas pareiškė, kad artimiausiu metu JAV pateiks neginčijamų įrodymų, kad Irakas toliau kuria branduolinį ir kitus masinio naikinimo ginklus. Tai remdamiesi žvalgybos dokumentais pranešė ir Didžiosios Britanijos vyriausybės pareigūnai. Jie pareiškė, kad Irakas slepia draudžiamą ginkluotę, šnipinėja tarptautinius inspektorių. Taip pat britų žvalgyba nustatė, jog Irakas slepia cheminę ginkluotę, raketų variklius ir ginklavimosi programų dokumentus.

JAV laikraštis "The Washington Post" taip pat pranešė, kad galimo karo atveju nei JAV Centrinė žvalgybos valdyba, nei pačios aukščiausios technologijos vargu ar padės sučiupti Irako diktatorių S.Huseiną, turintį kelis antrininkus, daugybę požeminių saugyklų, tūkstančius apsaugininkų ir niekada nenakvojantį vienoje vietoje daugiau kaip dvi naktis iš eilės. Bijodamas pasiklausymo S.Huseinas beveik nesinaudoja telefonu, o nurodymus savo generolams ir ministrams perduoda raštu.

Kas pakeis NATO generalinį sekretorių

NATO generalinis sekretorius Džordžas Robertsonas netikėtai pareiškė, kad metų pabaigoje ketina atsistatydinti iš posto. Apžvalgininkai pažymi, jog per trejus metus būdamas NATO generaliniu sekretoriumi Dž.Robertsonas kasdien rūpindavosi Aljansu ir jo plėtra. Vakarių spaudos teigimu, Dž.Robertsonas, kuriam dabar 56 metai, jaučiasi pavargęs. Taip pat pranešama, kad JAV ir Didžioji Britanija norėtų, kad Dž.Robertsonas pasiliktų savo poste iki 2004 metų pabaigos.

Nepaisant to, jau svarstoma, kas bus Dž.Robertsono įpėdinis. Kalbama apie buvusį Danijos premjerą Poulą Nyrupą Rasmuseną ir Norvegijos gynybos ministrę Kristiną Devold. Taip pat sklinda gandai, jog Vašingtonas norėtų, kad naujuoju NATO generaliniu sekretoriumi taptų dabartinis Lenkijos prezidentas Aleksandras Kvasnievskis. Tiesa, pastarasis paskutiniu metu vos spėjo atsimušinėti nuo pasklidusių gandų apie jo meilės ryšius su žinoma popdainininke Edita Gorniak. Prezidentas ir jo aplinka kategoriškai atmeta tokius kaltinimus. Įdomu, kad tuos gandus uoliai skleidžia buvusiam komunistui premjerui Lešekui Mileriui artimi Lenkijos laikraščiai. Varšuvoje sklinda kalbos, kad premjeras L.Mileris labai supyko ant prezidento A.Kvasnievskio, kai tas pareikalavo kruopščiai iširti kaltinimus dėl korupcijos skandalo, į kurį buvo įsivėlęs ir premjeras L.Mileris.

Jonas BALNIKAS

Turime tiek, kiek mums reikia...

(atkelta iš 1 psl.)

Moteris džiaugiasi kiekvienu trijų vaikų apsilankymu, jų laiškais. Ji sako, jog vienatvė išmokė džiaugtis kiekviena gyvenimo dovana. Dabar ji neria vąšeliu nuostabius mezginius - skraistes, servetėles, pagalvėles. Visa tai dovanoja vaikams, puošia savo namus. Jos nameliai prašyte prašosi remonto, tačiau viduje - jaukumas ir meniška dvasia.

Kažkada ji svajojo tapti menininke. Pradinėje mokykloje gerai mokėsi, jos pieštais darbeliais dabino klase, o pagamintomis popierinėmis gėlėmis buvo puošiamas kaimo gegužinių pamaldų altorėlis. Net ir 1950 metais atsidūrusi Lukiškių kalėjime, kur tada laukėsi savo antrojo kūdikio, meniškos sielos moteris kūrė gražius dalykus. Iš šukų dantelio pasigamintu vąšeliu nunėrė nertinuką būsimam kūdikiui iš vatinio čiuzinio pluošto. Alkana moteris meldėsi duoniniu rožančiumi. Kameroje ant savęs džiovinė šlapius kūdikio vystyklus. Tokių kaip ji, partizanų žmonių, seserų ir kitų motinų su kūdikiais, Lukiškių kalėjime buvo šimtai. Moteris maitino krūtimi ne tik savo sūnelį, bet ir silpnutę mergytę, kurią jos motina pavadino taip pat Stefanija. Nežinia, kaip susiklostė šios mažosios kalinės likimas...

Stefanijos Krilavičienės kalėjime gimęs sūnelis Evaldas tegyveno šešerius metus. Ilgai sirgęs kaulų čiulpų vėžiu, mirė ant motinos rankų. Vyriausioji dukrytė Onutė mirė trijų mėnesių nuo plaučių uždegimo. Penkiolikmetis sūnus Eugenijus paskendo Sibire gelbėdamas kitą vaiką.

Pas buvusią politinę kalinę, partizano žmoną dažnai užsuka Lietuvos gyventojų genocido tyrimo centro Memorialinio departamento darbuotojai. Jie atvyksta patikslinti duomenų apie Didžiosios Kovos apygardos partizanų žūties aplinkybes, palaidojimo vietas. Moteris mieliai sutinka pagelbėti, su ekspedicijos dalyviais vyksta į kapines. Jeigu reikia, ji taip pat eina liudyti į teismus, kuriuose nagrinėjamos rezistencijos dalyvių ir jų artimųjų bylos. Nors Stefanija - antros grupės invalidė ir negali aktyviai dalyvauti veikloje, tačiau būdama uoli katalikė įsitikinusi, kad nė vienas iš širdies padarytas geras darbas neliks be atpildo. Moteris daug meldžiasi, ji - Švč. Mergelės Marijos legiono narė. Savo maldas aukoja už Tėvynę Lietuvą, už gyvus ir mirusius artimuosius. Meldžiasi, kad daugiau niekam netektų patirti to, ką patyrė ji ir ką teko išgyventi tūkstančiams persekiojamų, kankinamų, tremiamų lietuvių.

“Nepaliaukime melstis, - sako buvusi politinė kalinė. - Melsdamasi gyvenime nelieku viena. Prie gyvenimo laivo vairo stovės tas, kuris mus besąlygiškai myli. Dieviškoji meilė palaiko, gaubia, apglėbia ir saugo mus pačius ir mūsų artimuosius. Tik turime tos meilės ir globos prašyti. Prašyti, kad būtų įjungta dieviškoji galia. Nepamirškime, kad turime tiek, kiek mums reikia, ir mokėkime tuo džiaugtis”. Tai Stefanijos kasdieninė filosofija - daug kentėjusios moters filosofija. Ji daug skaito, domisi pasaulio ir šalies įvykiais. Turi tvirtą nuomonę apie šandieninį Lietuvos politinį gyvenimą. Labai džiaugiasi tuo, jog Lietuva yra pakviesta į NATO. Taip pat yra apsisprendusi, jog balsuos už tai, kad Lietuva taptų Europos Sąjungos nare.

Yra pasakyta, kad šiais teisybės bei tikrumo stygiaus ir kupiniais pykčio bei neviltingais laikais kiekviena moteris turėtų nedvejodama pamėginti susigrąžinti per kasdieninį triušą, maldą ir apmąstymus prarastą sielos dalelę. Kiekviena turime daryti tai, ką galime, kad pasaulis taptų gražesnis ir geresnis. Su tokiomis mintimis mūsų laikraščio skaitytoja Stefanija Krilavičienė įžengė į 2003-uosius metus, linkėdama visiems likimo broliams ir sesėms būti stipriems ir vieningiems.

Kaišiadorių rajonas

Nuomonė

Didžiulė džiaugsmų kaina

Džiūgaujantis žmogus tampa neatsargus. Dažniausiai patraukia linksmintis į restoraną ir atsipieikėja patvory ar ligoninėje be santaupų ar sveikatos. Iš seno sakoma, kad didis džiaugsmas baigiasi ašaromis.

Kai 1945 m. sąjungininkai džiūgavo įveikę hitlerininkus, Rytų Europa, atiduota į Stalino narus, paplūdo krauju. 1974 m. viso pasaulio pacifistai labai džiaugėsi sulaukę taikos Indokinijoje, kuri kainavo kelis milijonus nekalčių gyvybių - polpotininkų aukų, išskerstų įsivyravus taikai...

Bedžiūgaujant dėl atkurtos nepriklausomybės Lietuvoje, nuėjo “į antrą planą” fabrikų ir kolūkių turto saugojimas... Tačiau žmonės ir toliau džiaugsmi verčia užmiršti visa kita pasaulyje. Rinkimai - tai progos didesniems ar mažesniems džiaugsmams ir džiaugsmeliams. Tiems, kurie džiūgauja dėl “kairės” ar “dešinės” svarstyklių lėkštelės pakilimo ar nusileidimo, atleidžiamos visos kaltės ir nuodėmės. Užtenka, kad drauge su visais šaukia “valio” arba “ura”, ir jau mielas saviškis, nors ir kažin ką beišdarinėtų ir kažin kuo būtų kaltinamas - juk saviesiems netaikomos tos moralinės taisyklės, kurių laikytis griežčiausiai reikalaujama iš priešų ir oponentų. Taip jau žmonėms įprasta nuo seniausių laikų. Ne kartą teko pastebėti ir pažinti politinius aktyvistus, kurie

viešai rodydami nenumaldomą priešišumą oponentams ir visokeriopą puritonizmą kaip niekur nieko apgaudinėja ir apvaiginėja bendraminčius. Bergždžios pastangos įspėti mulkinamuosius, kad pasisaugotų - į žmonių protus dažnai niekaip neįsispraudžia mintis, kad lygiai dėl tų pačių priežasčių besidžiaugiantis gali būti blogas... Todėl džiūgaujantios partijos ir ideologinės stovyklos tampa neatsparios puvimui. Džiūgavimai kainuoja išeikvotus milijardus. Nes Lietuvoje dabar padėtis tokia, kad už patinkančio triumfą prieš nepatinkantį, apskritai už bet kokią triumfą, dosniai atsilyginama nuolaidomis sukybei...

Prieš savivaldybių ir prezidento rinkimus kai kurių kandidatų šalininkai apsvaigo nuo euforijos (džiūgavimo), apstulbo nuo propagandinių iškilmių, demagoginių tauškalų ir pažadų. Eitynės, linksmi koncertai, dovanėlių dalijimai. Tačiau reikėtų susivokti, kad už gegužines, alutį, atminimo dovanėles ir už benziną kandidatų kelionėms sumokama iš tų pačių rinkėjų kišenių. Nepigiai kainuoja ir simpatiškujų kandidatų išaukštinimas bei nesimpatiškujų suniekinimas. O naiviems džiūgautojams atrodo, kad rinkimų pompastikos išlaidos apmokamos tik iš pralobėlių kišenių. Tikrai ne - daugelis partijų rėmėjų tik todėl meta pinigus į rinkimų azarto

ruletę, kad išloštų didelį piniginių prizą! Tas “prizas” iš dangaus nenukrinta, bet iščiulpiamas iš nenuovokaus piliečio, susižavėjusio priešrinkimine pompastika. Po rinkimų vieniems - nusivylimas, kitiems - trumpas vienadienis džiaugsmelis, po to - trijų pirštų derinys, pakištas panosėn. Tad kuo prašmatnesni rinkimų renginiai, tuo daugiau skurdo, tuo daugiau korupcijos žada šaliai ir jos liaudžiai pasibaigę rinkimai. Kaip patarlėje: anksti apsidžiaugusieji rytoj jau lieja ašaras. Lietuvai būdingas vaizdas, matomas paukščių pasaulyje, kur kielės ir kiti panašūs paukšteliai džiūgauja savo lizdeliuose penėdami, saugodami ir gindami gegužiukus...

Kai kuriems žmonėms Lietuvoje nelabai patinka tam tikri civilizacijos reiškiniai, todėl jiems labai džiugu, jei Lietuvos valdžios vyrų dėmesys nukrypsta į tas šalis, kuriose mažiau civilizacijos su jai būdingais reiškiniais. Bet derėtų susivokti, jog broliavimosi su Pusiaujo Gvinėja džiaugsmas duotų tai, kad daugeliui šalies gyventojų tektų gyventi lygiai taip kaip Pusiaujo Gvinėjoje. Džiaugtis dera tik savo laisve ir teisingumu įsiviešpatavimu, o kai pradeda ieškoti kitų džiaugsmų, tai priveda tik prie vieno rezultato: kuo daugiau miglotų džiaugsmų, tuo daugiau ubagystės...

Aleksandras JAKUBONIS

Laisvosios Europos radijo lietuvių redakcijai gresia uždarymas

Dėl kintančių Jungtinių Valsčių užsienio politikos prioritetų užkulisiuose jau kalbama apie lietuvišką Laisvosios Europos radijo (Radio Free Europe) laidų nutraukimą. Kongrese šiuo metu svarstomas biudžetas, kuriame lietuvių tarnybai nenumatoma lėšų!

Lietuvos perėjimas iš socializmo į demokratiją, laisvą visuomenę ir laisvą ekonomiką toli gražu dar nesibaigė. O apie lietuviškos žiniasklaidos problemas nereikia net aiškinti. Be kitų ydų, ji remiasi beveik vien rusiškais šaltiniais, o prezidento rinkimai išryškino jos paperkamumą.

Užtat dar nesibaigė ir Laisvosios Europos radijo (LER) lietuvių redakcijos misija. Su tuo sutinka ne tik paprasti žmonės, kurių vis daugiau klausosi LER laidų. Sutinka ir Lietuvos politikai, įskaitant Atkuriamojo Seimo pirmininką prof. Vytautą Landsbergį ir Prezidentą Valdą

Adamkų, kuris neseniai asmeniškai kreipėsi į Jungtines Valsijas prašydamas lietuvišką LER laidų nenutraukti. Savo kreipimėsi Prezidentas V.Adamkus rašė: “Laisvai Europai reikalingas Laisvosios Europos radijas”. O prof. V.Landsbergis po NATO konferencijos Prahoje pareiškė: “Reikia lietuviško Laisvosios Europos radijo, (...) laisvą Europą reikia dar sukurti”.

Tačiau kokia bebūtų didelė Prezidento V.Adamkaus ir kitų Lietuvos politikų moralinė įtaka, be Jūsų - Amerikos lietuvių ir kitų amerikiečių - paramos, Laisvosios Europos radijo lietuvių redakcija bus uždaryta jau šią vasarą.

Žemyne, kuriame stiprėja antiamerikietiškos nuotaikos, LER yra svarbi geros amerikiečių valios išraiška. LER suteikia klausytojams informaciją, kurios, deja, dar negaunama iš kitos lietuviškos žiniasklaidos.

LER laidos kasdien girdimos septynis kartus per įvairias Lietuvos radijo stotis, ir jų klausosi vis daugiau žmonių! Pernai LER vakaro programos, kuri girdima per Lietuvos radijo pirmąją programą, buvo klausomasi beveik dvigubai daugiau nei užpernai. LER lietuviškų laidų klausosi apie 300 000 žmonių, tai yra klausosi kas dešimtas šalies gyventojas!

Tai rodo, jog LER lietuvių redakcija dar reikalinga.

Laisvosios Europos radijo lietuvių redakcija adresavo šį laišką Amerikos lietuviams prašydamą juos kreiptis į kongresmenus ir senatorius, kad nebūtų nutraukta finansinė parama LER. JAV Kongresas svarstys LER biudžetą vasarį. Laišką atsiuntė JAV lietuvis H.Gaidis. Manau, kad keliamą problema yra aktuali Lietuvos visuomenei.

Edmundas SIMANAITIS

Viena ryškiausių asmenybių

Vasario 2 d. sueina 55 metai nuo Pietų Lietuvos partizanų vado pirmojo pavaduotojo, Vyriausiojo ginkluotųjų pajėgų štabo viršininko, Tauro partizanų apygardos vado Antano Baltūžio-Žvejo mirties.

A. Baltūsis gimė 1915 m. Gulbiniškių k., Pilviškių valsč., Vilkaviškio aps. Iš šeimoje augusių 5 vaikų jis buvo ketvirtas. Kai Antanui buvo devyneri, mirė tėvas. Likusi viena motina vertėsi labai sunkiai, tačiau stenėsi išmokslinti vaikus.

Antanas baigęs Vilkaviškio valstybinę Jono Basanavičiaus gimnaziją įstojo į kunigų seminariją. Jos nebaigęs išėjo mokytojauti, o 1937 m. įstojo į Karo mokyklos husarų aspirantūrą, gavo jaunesniojo leitenanto laipsnį ir buvo išleistas į atsargą. 1939 m. rudenį mobilizuotas į kavalerijos dalinį ir suteiktas leitenanto laipsnis. Bolševikams okupavus Lietuvą, iš karo tarnybos atleistas. Artėjant frontui turėjo galimybę pasitraukti į užsienį, tačiau pasiliko sakydamas: "Jei visi išvažiuosim, kas Lietuvą gins?" Jis pasiliko kovoti ir jau 1945 m. pradžioje gana aktyviai įsitraukė į partizanų gretas. Tų pačių metų rudenį, kaip buvęs mokytojas ir mokantis kelias kalbas, paskiriamas Tauro apyg. štabo spaudos ir propagandos sk. viršininku ir "Laisvės žvalgo" redaktoriumi. 1946 m. birželio 12 d., žuvus apygardos vadui Zigmui Drungai, išrinktas Tauro apyg. vadu. Eidamas šias pareigas atsiskleidė kaip geras organizatorius ir atsidavęs Tėvynei, nepaisantis pavojaus ir mirties grėsmės žmogus. Vos pradėjęs eiti vado pareigas A. Baltūsis-Žvejys sukarino Laisvės kovotojų organizaciją, įvedė joje karinę drausmę. Jo įsakymu privaloma Lietuvos kariuomenės uniforma, sudaryta pareigybių laipsnių lentelė, įvesta griežta karinė subordinacija, pertvarkyta teritorinė-administracinė apygardos struktūra. Lietuvos kariuomenės štabų darbo pavyzdžiu sutvarkė raštvedybą, įvedė griežtą atskaitomybę tarp padalinių ir apygardos štabo. Ruošė žemesnių grandžių vadus. Tuo tikslu mokomųjų kuopų pavyzdžiu Kazlų Rūdos miškuose veikė partizanų mokymo kursai. Buvo sudarytos metodinės atmintinės partizanams, aiškinami saugumiečių metodai, analizuojamos atskirų partizanų pralaimėjimų priežastys. Įsteigė apygardos prokuratūrą ir karo lauko teismą. Įvedė centralizuotą lėšų rinkimą sovie-

kinčiųjų laiškas Popiežiui Pijui XII.

Savo vadovavimo metu Žvejys parodė nepaprastą aktyvumą, veiklumą, pareigingumą. Nuolat inspektuodavo dalinius, tikrindavo partizanų gyvenimo sąlygas, ginkluotę, aprangą, padėdavo spręsti įvairius klausimus. Jo įsakymai buvo tvirti, instrukcijos ir direktyvos aiškios, trumpos. Visada tvarkingai apsirengęs gražia Lietuvos karininko uniforma, pasitempęs. Imponavo savo kariška laikysena, gražia išore, valingu charakteriu. Daliniuose reikalavo kariško elgesio ir laikyti karinės drausmės. Gerai buvo perpratęs kovotojų psichologiją, mokėjo kiekvieną padrašinti, paskatinti, padėkoti, jei reikia – pabarti. Vertino kiekvieną kovotoją. Todėl Žvejys jiems buvo ne tik griežtas, reiklus vadas, bet ir draugas, rūpestingas tėvas. Nors būdavo užsiėmęs ir nuolat grėsė pavojus, jis tėviškai rūpinosi savo pirmagime vos trejų metų dukrele Laimute. Bijodamas, kad ji nepapultų budeliams kaip įkaitas, visur nešdavosi ar veždavosi su savimi. Bunkerių drėgmė, nuolatiniai nepritekliai, vargas ir dukrytės sunki liga vada privertė apsispręsti. Jis ryžosi dukrytę patikėti be galo atsidavusiam savo rėmėjui Lietuvninkui. Dėl konspiracijos Laimutė tapo Danutės Lietuvninkaitės sesute, o pastaroji ja rūpinosi kaip tikra sesuo visą laiką, nes meningitas paliko savo pėdsakus. Žvejys dukrelę lankė ir rūpinosi iki žūties. Laimutė dabar gyvena Vilniuje.

Dėl niekšiškos KGB agentės "Tiesos" išdavystės 1948 m. vasario 2-osios naktį Žvejys su bendražygiais: štabo adjutantu Pranu Žaldariu-Šapalu ir štabo apsaugos būrio vadu Juozu Balsiu-Dobilu, žuvo netoli savo tėviškės, Gulbiniškių k., M. Baltrušaičio sodyboje. Neturėdami vilties išsiveržti iš MVD kariuomenės gnaužtų, sunaikino dokumentus ir tesėdami partizano priesaiką – gyviems nepasiduoti – nusišovė.

Antano Baltūžio-Žvejo žūtis buvo skaudus smūgis ne tik Tauro apyg., bet ir visam ginkluotajam pasipriešinimui. Lietuva neteko vienos iškiliausių asmenybių. Gaila, kad šis žmogus iki šiol tinkamai neįvertintas. Tikėkimės, kad nors 55-ųjų žūties metinių proga Vyriausybė ryšis atlikti savo pareigą ir tinkamai pagerbs iškiliausią tautos sūnų, kovojusį ir žuvusį už mus ir mūsų laisvę.

**Buvusi ryšininkė
Aldona VILUTIENĖ**

Mokykla atsigręžia į Pasipriešinimo istoriją

Rezistencijai skirta konferencija Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijoje

Kazlų Rūdos savivaldybės Švietimo skyrius ir Kazio Griniaus gimnazija (dir. A. Vaivada) ieško naujų tautinės savimonės, patriotizmo, pilietiškumo ugdymo formų.

Lapkričio 29 d. gimnazijos aktų salėje įvyko Pasipriešinimo kovų istorijai skirta konferencija "Nepalaužiama

10-ose klasėse nuo praėjusių mokslo metų rezistencijos istorijai mano iniciatyva pritariant Švietimo skyriui skiriama ne viena, kaip numato programa, o 18 pamokų – tai pusė pamokų, skirtų pilietiniam ugdymui, ir tai kol kas, deja, vienintelis atvejis Lietuvoje).

Aš, kaip Kazlų Rūdos

Konferencijos metu salė buvo pilnutėlė

Aistė Daukšytė, Ažuolų Būdų pagrindinės mokyklos 10 kl. mok.

tautos valia" (sumanymas – mano, organizatorė ir vedėja – gimnazijos istorijos mokyt. B. Bujauskienė). Dalyvavo Kazlų Rūdos savivaldybės Švietimo sk. vedėja B. Zaveckienė, meras V. Kazlas, LPKTB atstovai iš Vilniaus – V. Miliauskas ir V. Samys, Marijampolės kolegijos atstovas istorikas J. Gustaitis.

Aktų salė buvo pilna moksleivių bei mokytojų, atvyko ir vietos tremtiniai. Tylos minute buvo pagerbti žuvusieji. Moksleivių atstovai nunešė vainikus prie tremtinių ir partizanų paminklų. Renginys prasidėjo moksleivių montažu. Buvo rodoma filmo apie rezistenciją ištrauka. Įvairių Kazlų Rūdos savivaldybės teritorijoje esančių mokyklų moksleiviai skaitė pranešimus rezistencijos istorijos tema (Kazlų Rūdos savivaldybės teritorijoje esančių septynių mokyklų

Modestas Žemaitis, Kazlų Rūdos K. Griniaus gimnazijos 3 kl. mok.

tremtinių atstovas, papasakojau apie vietos tremtinių veiklą, padovanojau visų savivaldybės mokyklų atstovams Marijampolės Tauro apyg. partizanų ir tremties muziejaus išleistą žuvusių Sūduvos partizanų vardyną "Ištark mano vardą" (A. Vilutienė ir J. Sajauskas, Džiugas, Vilnius 1999).

Svečiai iš Vilniaus pristatė ir padovanojo gimnazijai knygą "Antikomunistinis kongresas ir Tribunolo procesas".

Ši konferencija pirmoji tokio pobūdžio, kur moksleiviai rodė pasipriešinimo istorijos žinias tiems, kurie kentėjo nuo sovietų okupacinio režimo ir jam priešinosi. Tikimės, kad konferencija taps tradicinė ir mūsų patirtis bus panaudota ir kitose Lietuvos mokyklose.

Algimantas LELEŠIUS
Kazlų Rūda

Nepalūžę likimo kariai

Jie neprarado ryšio su tėvyne

“Darbo nėra, specialistų Lietuvai nereikia... Likti Lietuvoje - kvailystė. Ateitis be ateities...” Pernelyg dažnai tokios nuotaikos jaučiamos jaunos ir laisvos kartos pokalbiuose. Na, ir sprunka iš Lietuvos kur kas gali nusprendę: “Kai Lietuvoje bus geriau - sugrįšiu, o gal ir negrįšiu...”

Pasiklausius “jaunų vargšų”, lakstančių automobiliais ir per dienų dienas nieko neveikiančių, susidaro įspūdis, jog apolitiškumas ir abejingumas viskam, kas be pastangų neprikemša savos piniginės, jau tampa gyvenimo norma.

Negalima daug ko ir paneigti. Taip, darbo nėra, blogai. Monopolistai iki begalybės išskėlė šilumos. Telekomo ir kitų buitinių paslaugų kainas, brangsta maisto produktai. Tačiau liūdniausia, kad tuščios kalbos be veiksmų jau tampa vienintele protesto prieš blogį forma.

Štai kodėl tikra atgaiva susitikimai su pokario pasipriešinimo okupacijai kovotojų karta. Ne vienas jų tebuvo mažamokslis kaimo bernelis, bet įsiklausykite į jų žodžius, mintis ir atrasite stiprybės arodus. Jų neįveikė nei vargas, nei metų našta. Nors šiuo metu jie gyvena kur kas skurdžiau už kitus, nebeturi sveikatės, neužtenka jėgų, tačiau jie neprarado tikėjimo tauta ir jos ateitimi.

Nors tie susitikimai neatsakys į klausimą, ką prarado ne viena okupacijos metais statyto socializmo generacija, pasiklausykim tų, kurie sunkiausiai Lietuvai metais buvo jauni. Pamąstykim, kas juos jungė ir vienijo taip stipriai, kad jie visus likimo smūgius pakėlę neprarado švenčiausio ryšio su tėvyne.

Alfonsui Kirstukui ėjo septyniolikti metai, kai jis tapo Gedimino būrio ryšininku. Būriui vadovavo Antanas Varnas. Partizanai veikė Rokiškio rajone, Žiobiškio apylinkėse, laikėsi Apūniškio, Pagrubio, Plunksnočių miške.

- Mes tėvų jau neturėjome, žmonėms padedant augome vieni. Vyresniesiems teko pasirūpinti mažaisiais. Vyresnė už mane sesuo buvo siuvėja, siūdavo partizanams rūbus. Per ją ir susipažinau su Antanu Varnu ir jo vyrais, tapau ryšininku. Dažnai susitikdavau su Kęstučio kuopos

vadu Petru Andriuškevičiumi, jis buvo veiklus ir draugiškas vyras. Pristatydavau jiems spaudą, pranešdavau naujienas iš aplinkinių kaimų, nupirkdavau, ko paprašydavo: rūkalų, elementų žibintams ir kitų smulkmenų. Gedimino būryje partizanavo mano pažįstamas Petras Riuka, giminaičiai Jonas Katele

Alfonsas Kirstukas, Gedimino būrio ryšininkas, grįžęs iš tremties

ir Kazys Kirstukas. Per juos susipažinau su kitais partizanais. Vyrai man padovanojo medžioklinį šautuvą, nors jau turėjau ir savo ginklą, buvau paslėpęs jį pirtelėje. Gavau Švogeriuoko slapyvardį. Ryšininku išbuvau neilgai - nuo 1947 iki 1949 metų.

Tokių žmonių šiandien mums trūksta

- Man dažniausiai tekdavo paimti iš sutarto asmens pogrindžio spaudą ir ją perduoti Antanui Varnui arba Petru Andriuškevičiui. Buvau tada jaunas, ne viską man iš karto patikėdavo. Pačiam ginklo panaudoti neteko, buvau atsargus.

Visus juos ryškiai prisimenu - tarytum ką tik būtume išsiskyrę. Trūksta mums dabar tokių atsidavusių savo kraštui dorų ir sąžiningų žmonių. Dabar dažniausiai tik ir girdi: tas aną apšmeižė, tas apsuko ar apsvogė, o kaltų nėra. Dažnai pagalvoju: gal mums tada buvo lengviau? Buvo aišku, kas priešas, ko reikia saugotis. O dabar tų mokytų seimūnų šnekų pasiklausius negali suprasti, kas vyksta.

Aš nesiekiau mokslo aukštumų: mėgau ūkininkauti, mokėjau visus žemės darbus, nes nieko kita mes, be tėvų likę vaikai, nė negalėjome tikėtis. Bet... Dirbom ir nesijautėm nelaimingi.

Lengva kalbėti, kai už langų visų spalvų žiedais nupuotojusi vasara, kai praeity iškentėti tremties vargai, užauginta dora šeima. “Nesiskundžiu, nors mano gyvenimas jau baigiasi”, - sako Alfonsas. Sugrįžkim prisiminimais į praeitį - visada malonu kalbėti apie drąsaus, valingo žmogaus gyvenimą.

Partizanai Varnai

- Stiprūs buvo trys broliai partizanai Varnai. Petro, žuvusio Latvijoje, asmeniškai nepažinojau, o su Juozu ir Antanu susitikdavau dažnai. Antano Varno būrys palaikė ryšius su Latvijos partizanais, padėdavo vieni kitiems. Kai tik mūsų miškus supdavo kariuomenė, jie patraukdavo į Latvijos pusę. Su kuo ir kaip veikė, kaip palaikė ryšius su latviais, nežinau. Buvau tik ryšininkas. Vadas Antanas Varnas visiems jį pažinojusiems paliko stiprų prisiminimą. Jis, buvęs Lietuvos karininkas, buvo aukštas, tvirtas vyras, būryje reikalavo drausmės. Gedimino būryje nebūdavo išgėrimų ar pramogų, jokio savavaliavimo. Būrys išsilaikė iki 1949 metų.

Antanas sunkiai išgyveno brolio Juozo žūtį. Juozas Varnas buvo nukautas 1947 m. gruodžio 12 d. Vilką kaime, Žiobiškio apylinkėje. Kartu su partizanais Mikulėnu ir Petru Lapašinsku Juozas Varnas užėjo į Petro Davolio sodybą. Jos šeimininkas jau buvo žuvęs - enkavėdistai nušovė. Liko našlė su sūnumi ir dukrele. Vyrai tris dienas slapstėsi pas bendražygio našlę. Pailsėję ketino išeiti, kai į virtuvės duris pasibeldė sribai su kareiviais. Matyt, vyrai buvo labai išvargę, nes nepastebėjo, kada sodyba buvo apsupta.

(B.d.)

LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistentu vardui gauti

Tęsinys

Veronika Margienė-Urlakytė, ryšininkė, Panevėžio aps. Rozalimo valsč. 1944-1949 m.

Mataušas Matusevičius (po mirties), partizanas, Marijampolės aps. Šilavoto valsč. Geležinio Vilko rinkt. 1944-1945 m.

Antanas Maigys (po mirties), partizanas, Utenos aps. Kuktiškių vaslč. 1944 10 - 1944 12

Povilas Melešius, karys, Kauno aps. Seredžiaus valsč. Vietinė rinktinė 309 batalionas 2 kuopa 1944 02 16 - 1944 05 15

Lionginas Meškauskas, partizanas, Kėdainių aps. Krakių valsč. Tarzanos būrys 1945-1946 m.

Adomas Petras Mickevičius, karys, Mažeikių aps. Sedos valsč. Tėvynės apsaugos rinkt. 1944 07 - 1944 10

Stasys Mickūnas (po mirties), šaulys, Panevėžio aps. Vadoklių valsč. 1940-1942 m.

Emilija Mičiauskaitė (po mirties), partizanė, Anykščių aps. ir valsč. Vytauto apyg. Liūto rinkt. Dūmo būrys 1950-1951 m.

Ona Mičiauskaitė (po mirties), partizanė, Anykščių aps. ir valsč. Vytauto apyg. Liūto rinkt. Dūmo būrys 1950-1951 m.

Jonas Milius, partizanas, Utenos aps. Molėtų valsč. Kirvio būrys 1944-1951 m.

Monika Misiukevičienė-Greblikaitė, rėmėja, Lazdijų aps. ir valsč. 1944-1945 m.

Joana Mureikienė-Ulinauskaitė, ryšininkė, Kauno aps. Zapyškio valsč. 1944-1945 m.

Stasė Noimanienė-Kiškytė, rėmėja, Ukmergės aps. Žemaitkiemio valsč. 1944-1951 m.

Genovaitė Paulauskienė-Šukauskytė, ryšininkė, Jurbarko aps. ir valsč. Kęstučio apyg. Galiūno būrys 1948-1951 m.

Ona Pernavienė-Kemcklytė, ryšininkė, Rokiškio aps. Južintų valsč. Tėvo būrys 1947-1952 m.

Antanas Polka, ryšininkas, Širvintų aps. ir valsč. Didžiosios Kovos apyg. 1947-1951 m.

Ronaldas Juozas Ragaišis, pogr. organ. narys, Vilnius, “Laisvė Lietuvai” 1958-1961 m.

Jonas Ranonis (po mirties), pasipr. akcijų dalyvis, Biržų aps. ir valsč. 1948-1950 m.

Povilas Rožanskas, partiza-

nas, Anykščių aps. ir valsč. 1944-1948 m.

Bronius Ruzgas (po mirties), sukilimo dalyvis, Utenos aps. Vyžuonų valsč. 1941 06 22-28

Petras Skabickas (po mirties), sukilimo dalyvis, Šaulių aps. Pakruojo valsč. 1941 06 22-28

Marijonas Smetona (po mirties), partizanas, Ukmergės aps. Taujėnų valsč. Vyčio apyg. Juozo Krikštaponio būrys 1944-1945 m.

Jurgis Sola (po mirties), rėmėjas, Šakių aps. Paežerėlių valsč. 1944-1945 m.

Aldona Genovaitė Šitkauskienė-Greblikaitė, ryšininkė, Marijampolės aps. ir valsč. 1945-1952 m.

Albertas Irenijus Špokas, pogr. spaudos leidėjas, Šiauliai 1965-1977 m.

Albertas Šukys, karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 1944 02 16 - 1944 05 15

Rapolas Švalkauskas (po mirties), šaulys, Vilnius 1940-1941 m.

Natalija Tamulygienė-Ražanskaitė, rėmėja, Alytaus aps. ir valsč. 1944-1946 m.

Boleslovas Tyla, ryšininkas, Anykščių aps. ir valsč. Tigro būrys 1948-1950 m.

Zigmas Tomkevičius, partizanas, Telšių aps. Žarėnų valsč. 1944-1948 m.

Elzbieta Trijonienė-Jončaitė, ryšininkė, Tauragės aps. Skaudvilės valsč. 1949-1951 m.

Zofija Trumbačikienė-Zdobutė, ryšininkė, Alytaus aps. Varėnos valsč. Rugio būrys 1945-1950 m.

Marija Vaitulevičienė-Kvietkauskaitė, ryšininkė, Alytaus aps. Varėnos valsč. Rugio būrys 1944-1948 m.

Salomėja Vanagaitė, ryšininkė, Panevėžio aps. ir valsč. Žaibo būrys 1944-1949 m.

Antanas Vilčiauskas (po mirties), partizanas, Ukmergės aps. Kavarsko valsč. Liūto būrys 1944-1946 m.

Juozas Vilčiauskas (po mirties), sukilimo dalyvis, Marijampolės aps. Kalvarijos valsč. 1941 06 22-28

Petras Zabarauskas (po mirties), partizanas, Biržų aps. Papilio valsč. 1944 10 - 1944 12

(B.d.)

Atsiliepiamus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. (8-5) 2314157.

Sveikiname

Lietuvos patriotui

Maištingos jaunystės pakeltas į aukštį
Kritai į kalėjimo mūrą išduotas.
Nelaisvės nagai lyg spurdantį paukštį
Sugniaužė likimą žaizdotą.

Dundėjo vagonai skanduodami laisvę,
O šachtų tamsybė skandino viltis.
Bet saujoj lietuvišką dulkę suspaudus
Į Lietuvą grįžo ir grįžo mintis.

Badas, skausmas ir mirtys lydėjo
Vorkutoje ilgus nelaisvės metus.
Kai visą jaunystę tremty išskaudėjo,
Tu su šeima grįžai į namus.

Bet laisvė užtruko, negrižo.
Nepriteklių metuos viltis tik gyva.
Ir vėl per gyvenimą yreisi.
Sulaukei - Trispalvė laisva.

Garbinguose metuose galvą iškėlęs,
Į nuveiktus darbus žvelgi išdidžiai.
Ilgą ir sunkų kelią nuėjęs,
Jau Lietuvai laisvai darbuokis ramiai.

Antaną ARLAUSKĄ, gyvenantį Joniškyje, garbingo 80-ies metų jubiliejaus proga sveikina ir geros sveikatos linki žmona Genovaitė ir trys sūnūs su šeimomis.

Užjaučiame

Nuoširdžiai užjaučiame Juliją AUKSORAITIENĘ ir Danutę NORVILIENĘ dėl mamos ir močiutės mirties.

LPKTS valdyba,
"Tremtinio" redakcija

Dėl tėvo mirties užjaučiame Irmą MINSKIENĘ.

LPKTS valdyba,
"Tremtinio" redakcija

Mirus mylimai mamytei karį savanorį Povilą VAIČEKUSKĄ ir jo seserį Ireną nuoširdžiai užjaučia

LPKTS valdyba ir
"Tremtinio" redakcija

Skelbimai

Vasario 2 d. Vilkaviškio r. Pilviškių sen. vyks Tauro apygardos vado plk. A. Baltūžio-Žvejo ir jo bendražygių žūties 55 m. paminėjimas.

12 val. šv. Mišios Pilviškių parapijos bažnyčioje. Po šv. Mišių važiuosime prie paminklo jų žūties vietoje.

Kviečiame dalyvauti.

Vasario 9 d. kviečiame į Lazdijų rajoną, Naujosios Kirsnos kaimą, Juozo Karausko sodybą. Čia įvyks 55-ųjų partizanų žūties metinių paminėjimas.

12 val. šv. Mišios Šeštokų bažnyčioje,
13.15 val. minėjimas žūties vietoje,
14 val. iškilmės Šeštokų laisvalaikio salėje.

Priimami vardiniai akmenys iš norinčiųjų įamžinti tremtinių, politinių kalinių, Laisvės kovų dalyvių atminimą Klaipėdos memoriale, prie Tautos kančios paminklo, S. Daukanto gatvėje. LPKTS Klaipėdos sk., Liepų g. 3. Tel. (8-46) 493476 arba 410470.

Ona PUODŽIUKIENĖ

Vytauto apygardos partizanų vado žūtis

Nuo to įvykio prabėgo beveik 54 metai. 1949 m. kovo 28-osios rytą žuvo Rytų Aukštaitijos Vytauto apyg. partizanų vadas Vincas Kaulinis-Miškinis ir šeši partizanai.

Ankstų rytą iš Galinų kaimo ėjau į Uteną, nes tą dieną buvo turgus. Prie Gaižiūnų kaimo, netoli vieškelio Užpaliai-Utena, pasigirdo šūviai. Iš garso atrodė, kad šaudė netoli Luknių vienkiemio. Girdėjosi granatų sprogamai, kulkosvaizdžio kalenimas ir automatų serijos. Mes, trys moterys ir vyras, priėjome Pilvelių kaimą. Šūviai retėjo. Kai išėjome iš miško, mus sulaukė kareiviai ir civiliskai apsirėngęs saugumietis. Įsakė visiems eiti per Nolėnų kaimą, sukti į Sudeikių-Utenos vieškelį. Mes, pėstieji, nepaklausėme, nes kaimo keliukai buvo apsnigti. Tada saugumietis liepė stovėti ir laukti, kol bus laisvas kelias. Sustojome ant kalnelio ir pamatėme gal už puskilometro į Utenos pusę, prie vieškelio, degantį namą. Girdėjosi keiksmai, šūkavimai. Saugumietis mums sako: "Matote, kur suradome banditų lizdą, visai prie kelio, niekas ir pagalvoti negalėjo".

Stovėjome daugiau nei valandą. Šlapias sniegas, sušalome kojas. Jau ir saulė patekėjo. Mes savo "angelo sargo" prašėme, kad leistų eiti, vėliau į Utenos turgų bus per vėlu. Saugumietis aiškino, kad dar ne visus kūnus surado, vieno neranda. Po kiek laiko moteris susodino į lengvąją mašiną ir išvežė į Uteną. Saugumietis pajaukavo, kad dabar krauna į mašiną visus kūnus - ir kareivių, ir "banditų", Utenoje atrinks, kurie kam priklauso... Gavę ženklą saugumietis ir kareiviai pasitraukė, o mums liepė dar dešimt minučių palaukti. Stovėdami ant kalnelio matėme nuvažiuojančias mašinas.

Prisiartinę prie degančio namo likučių pamatėme, kaip iš pievos pakilo žmogus ir lėtais žingsniais perėjęs kelią nulingavo kaimo link. Apžiūrėjome įvykio vietą - vidury iškasta duobė, aplink degė išardyti namo sienojai. Kieme išraustos duobės ir klanai kraujo. Po kraują lengvas vėjelis draikė pelenus ir žarijas...

Vincas Kaulinis buvo bebaimis kovotojas. 1948 m. vasarą su partizanais buvau jį sutikusi Vyžuonų miške. Jis visada mus padraždavo ir pamokydavo: "Jei patektumėte į priešų rankas, neišsigąskite ir neprisipažinkite, kad esate partizanų ryšininkai".

Jis žuvo surengus klatingą pasalą, nes patikėjo išdavikais.

Kreipkitės

Dėl invalidų vežimėlių kreipkitės į Respublikinį invalidų kompensacijos technikos centrą Vilniuje, Saltoniškių g. 29/3 (Žvėrynas), kab. 212-215, II a. Tel.: direktoriaus - (8-5) 2734796, specialisto - (8-5) 2790189, sandėlio ved. - (8-5) 2721106.

Turėti šiuos dokumentus: prašymą, invalido pažymėjimo kopiją, paso kopiją ir gydytojo receptą (originalą).

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Ksavera Potockytė-Vaičekauskienė 1898-2003

Gimė Biržų aps., Papilio valsč., Kadarų k., valstiečių šeimoje. Ištekėjo už savivaldybės tarnautojo - sekretoriaus Juozapo Vaičekausko, kuris 1945 09 13 nukankintas Vorkutos šachtos 6-ame lageryje; po mirties suteiktas kario savanorio statusas. Užaugino sūnų Povilą, inžinierių, Lietuvos karį savanorį, buvusį Vorkutos kalinį, ir dukrą Ireną Janiną, poetę, mokytoją.

Ksavera buvo šaulė, turėjo gražų balsą, dainuodavo chore ir solo. Motina ir dukra išvengė Sibiro kalėjimų ir tremties, nes pasisekė pabėgti ir slapstyti Aukštaitijos šiaurėje.

Iškeliavo į Amžinybę sulaukusi 104 metų. Palaidota Karmėlavos kapinėse.

Juozas Kriaučiūnas 1920-2003

Gimė Šakių aps., Kiaulupių k. Dirbo tėvų ūkyje, vėliau kolūkyje. Palaikė ryšį su Lietuvos partizanais. 1951 m. suimtas, ištremtas į Krasnojarsko kr. Tremtyje vedė, sulaukė dukters. 1959 m. su šeima grįžo į Lietuvą. Nuo 1965 m. gyveno Jurbarko. Buvo LPKTS Jurbarko sk. narys.

Palaidotas Jurbarko kapinėse.
Liūdime kartu su artimaisiais.

LPKTS Jurbarko skyrius

Pijus Maksimavičius 1918-2003

Augo Suvalkų krašte, Lenkijos okupuotoje teritorijoje. Perėjęs valstybės sieną, Alytuje įstojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę. Baigė gimnaziją, karininkų mokyklą. Savanoriu tarnavo P. Plechavičiaus armijoje. Po karo dirbo Trakų r. mokytoju. Palaikė ryšius su Lietuvos partizanais. Suimtas ir nuteistas, kalėjo Komijoje, Intos lageriuose. Vedė politinę kalinę. Po 22 m. tremties atvyko į Tauragę. Dirbo miesto katilinėje. Išaugino 2 dukras ir 3 sūnus. Buvo Sąjūdžio tarybos narys ir LPKTS Tauragės sk. tarybos pirmininkas. Nuo 1989 m. dainavo "Tremtinio" chore. Kūrė eilėraščius. Apdovanotas Sausio 13-osios medaliu, II laipsnio žymeniu "Už nuopelnus Lietuvai" bei ženklu "Už Lietuvą 1940-1990 m."

Užjaučiame žmoną ir vaikus su šeimomis.

LPKTS Tauragės skyrius

Pranas Visockas 1925-2002

Gimė Alytaus rajone, Jovaišonių kaime. 1946 m. karinio tribunolo nuteistas 8 m. Kalėjo Intoje, Čiumoje.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir artimuosius.

LPKTB Alytaus skyrius

Stanislava Petronaitė-Jurgelionienė 1918-2002

Gimė Rašimėlių k., Debeikių apyl., Anykščių r., ūkininkų šeimoje. 1944 m. tapo partizanų ryšininke, priklausė Algimanto ir Vytauto apygardoms. 1946 m. areštuota, nuteista 10 m. griežtojo režimo. Kalėjo Magadane. Nuo 1955 m. gyveno tremtyje, Magadane. Po metų sukūrė šeimą su buvusiu politiniu kaliniu. 1958 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Anykščiuose. Užaugino sūnų ir dukrą. Abu su vyru buvo aktyvūs LPKTS Anykščių sk. nariai.

Palaidota šalia vyro, Anykščių kapinėse.
Nuoširdžiai užjaučiame dukrą ir sūnų.

LPKTS Anykščių skyrius

